

Raadsvoorstel

Gemeente
Oostzaan
Buiten gewoon

Nummer raadsvoorstel	25/01
Datum commissie	30 januari 2025
Datum B&W vergadering	26 november 2024
Portefeuillehouder	Stijn Nijssen
Opsteller	Oliver Ax
Afdeling/team	Ruimte/Leefomgeving
	☒ Openbaar ☐ Geheim

Onderwerp
Vaststellen Wijkuitvoeringsplan Twiske 1&2, Roemereiland en Jol

Kern van het voorstel
De Transitievisie Warmte (hierna: TVW), die is vastgesteld in mei 2021, geeft informatie over het aardgasvrij maken van de eerste wijken en buurten in de gemeente Oostzaan. De wijken Twiske 1, Twiske 2, Roemereiland en de straat Jol (hierna: pilotgebied) zijn hierin opgenomen als zogenoemde startwijk voor planvorming. Dat betekent dat de TVW deze gebieden als het meest geschikt ziet om over te stappen op andere manieren van verwarming. Anders dan aardgas. Hoe? Dat is uitgewerkt in dit wijkuitvoeringsplan (hierna WUP). Hiervoor zijn de laagste maatschappelijke kosten berekend voor verschillende duurzame warmteoplossingen. Het pilotgebied is aangewezen als all-electric wijk. Dat betekent dat een individuele warmtepomp de voorkeursoplossing is voor een gemiddelde woning op basis van de laagst maatschappelijke kosten en technische mogelijkheid. Een collectief warmtenet is in deze wijken niet rendabel. Het WUP beschrijft welke stappen bewoners van het pilotgebied kunnen zetten om de stap naar een all-electric warmtealternatief te maken. De gemeenteraad wordt gevraagd de wijkuitvoeringsplannen vast te stellen. Hiermee wordt het aantal toekomstmogelijkheden qua warmtevoorziening getrechterd en krijgen inwoners duidelijkheid over hun mogelijkheden en welke hulp wordt geboden. Het vaststellen van het WUP is een eerste stap in het proces naar aardgasvrije wijken. Een proces waarbij bewoners betrokken zijn. Hun inbreng (participatieresultaten) tellen in belangrijk mate mee. Ook wordt de financiële impact op de bewoners meegewogen.

Voorgesteld besluit

De Raad besluit:

- a) In te stemmen met het Wijkuitvoeringsplan Twiske 1&2, Roemereiland en Jol waarin wordt gesteld dat de individuele warmtepomp de beste optie is om de woningen in deze wijken te verwarmen;
- b) Tevens vast te stellen dat deze optie een bepaalde informerende (b.v. bewonersavonden) en faciliterende (b.v. organiseren huis-aan-huisadvies) rol, verantwoordelijkheid tegenover de burgers en ambtelijke capaciteit (projectmanager en communicatieadviseur) van de gemeente vergen;
- c) Een deel van de gelden (€94.550.-) uit de reserve duurzaamheid te gebruiken voor het advies- en ondersteuningstraject bewoners pilotwijk voor de periode van 2025 t/m 2029.

Bijlagen

Aantal: 3

B1: 241108_Wijkuitvoeringsplan pilotgebied Oostzaan

B2: 241022 Bewonersavond WUP Oostzaan

B3: 240227 Gesprek op voeten opbrengsten

Toelichting

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

Aanleiding

Het opstellen van een wijkuitvoeringsplan (WUP) komt voort uit het Nationaal Klimaatakkoord. Wijkuitvoeringsplannen zijn bedoeld om beleid op te stellen over, met welke snelheid en in welke vorm er wordt overgegaan naar een hernieuwbare, fossielvrije energievoorziening voor de woningen in een bepaalde wijk.

In de TVW worden de mogelijke alternatieven voor het verwarmen van gebouwen met aardgas besproken, in lijn met de Regionale Energiestrategie (hierna: RES) en de Regionale Structuur Warmte (hierna: RSW). Deze mogelijkheden zijn nader onderzocht en uitgewerkt. Vanaf februari 2024 is er gewerkt aan het WUP. Onder begeleiding van adviesbureau Arcadis (voorheen Overmorgen) zijn bewoners betrokken in een participatietraject. Er werd een enquête gehouden en er werden koffiekargesprekken in de wijken en twee bewonersavonden georganiseerd.

Dit proces had tot doel om een verdiepingsslag te maken op de Transitievisie Warmte (TVW), en hiermee meer zicht te krijgen op de gewenste toekomstige duurzame warmtevoorziening van de woningen in de pilotwijk. Het opstellen van het WUP is een proces waar bewoners aangeven waar zij tegenaan lopen bij het aardgasvrij maken van hun woning en welke hulp daarbij wenselijk is. De gemeente vertaalt dat naar een passende hulp dat kan worden aangeboden. Het wijkuitvoeringsplan is het resultaat van dit proces.

Gewenst resultaat

Het gewenste resultaat is helderheid geven aan inwoners over de visie van de gemeente in het kader van het verwarmen van woningen in de toekomst, en de rol die de gemeente hierbij pakt om bewoners te helpen. Een eerste processtap hierin is het vaststellen van het WUP. De verdere stappen zijn:

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

- Het realiseren van 4 referentiewoningen met 4 verschillende technische oplossingen aardgasvrij verwarmen als voorbeeldwoningen in de wijken;
- Bewustwording van bewoners vergroten door ze actief te betrekken;
- Elke inwoners in de wijk de kans geven gebruik te maken van advies aan huis. De gemeente ondersteunt dit door 50% van de kosten te dragen. Er blijft een restbedrag van €175.- ex BTW zelf te betalen door der inwoners;
- Ons doel is om door het aanbieden van een passend hulppakket mensen te stimuleren deze keuze te maken, met als resultaat dat 5-10% van hen overstapt naar een aardgasvrije oplossing.

Uit de afweging in het WUP komt maar één technische mogelijkheid voor de pilotwijk naar voren:

De individuele oplossing. Hierbij ligt er een grote verantwoordelijkheid bij mensen zelf: ieder particuliere woningeigenaar zal zelf een plan moeten maken voor de verduurzaming van de woning en deze uitvoeren. De gemeente heeft hier met name een informerende, inspirerende en faciliterende rol. Denk hierbij bijvoorbeeld aan informatie, collectieve inkoopacties, controle van offertes van leveranciers, voorbeeldwoningen in de buurt, jaarlijkse informatiemomenten en financiële ondersteuning bij advies aan huis, berekeningen van warmteverlies in de woning.

Voorstel

Het voorstel is dat de gemeenteraad het wijkuitvoeringsplan vaststelt. Theoretisch gezien zijn er heel veel technische en sociale mogelijkheden voor de keuze van een alternatieve warmtebron. In het wijkuitvoeringsplan is beargumenteerd waarom de voorgestelde mogelijkheid de hoogste kans van slagen heeft. Hiermee wordt het aantal toekomstscenario's getrechterd en daarmee wordt bewoners een helder perspectief geboden op basis waarvan zij keuzes kunnen maken.

Alternatieven (incl. argumenten)

Niets doen.

Risico's (incl. argumenten) en beheersmaatregelen

Uitstel in proces leidt tot minder ruimte voor lokaal maatwerk

Hoe langer er door gemeenten en inwoners wordt gewacht, hoe minder ruimte er is voor lokaal maatwerk. Wel is nog maatwerk mogelijk op hoe je het gaat organiseren met elkaar.

Door wet- en regelgeving wordt de vrijblijvendheid van eigen tempo en invulling minder. Oftewel, de (hybride) warmtepomp zal de norm zijn.

Beheersmaatregel: het vaststellen van het wijkuitvoeringsplan als eerste stap in het proces. Continuïteit van het proces door het aantrekken van een projectleider energietransitie wijkuitvoeringsplan voor de vervolgstappen.

Geen personele capaciteit voor ondersteuningsstructuur

Een WUP staat niet op zichzelf. Vanuit het programma duurzaamheid worden en zijn er op dit moment meerdere acties georganiseerd. Zo wordt er jaarlijks een inkoopactie isolatie georganiseerd, zijn er (vrijwillige) energiecoaches aangesteld en is er een netcongestie-onderzoek bedrijventerreinen gedaan. Dit ter inspiratie en informatie naar bewoners toe en om bewoners te mobiliseren om mee te doen aan de energietransitie. Momenteel is er geen projectleider die deze projecten kan trekken.

Beheersmaatregel: het aantrekken van een projectleider energietransitie WUP.

Risico's (incl. argumenten) en beheersmaatregelen

Geen voorbeeldfunctie voor andere wijken in Oostzaan

Deze wijk heeft een voorbeeldfunctie voor heel Oostzaan en toekomstige wijkuitvoeringswijken. Dit WUP is ook een belangrijke stepstone in de visie die wordt vormgegeven in het warmteprogramma. De reis naar een aardgasvrij Oostzaan zou zonder het vaststellen van de WUP aanzienlijk vertragen.

Niemand stap over

Er bestaat een risico dat, ondanks alle inspanningen, niemand overstapt naar aardgasvrij. Dit risico neemt toe wanneer de netcongestie toeneemt en de werkzaamheden van TenneT en Alliander vertraging oplopen. Een beheersmaatregel zou kunnen zijn om een nieuw participatietraject te starten, de inspanningen van de gemeente te intensiveren en het contact met de netbedrijven te versterken.

Financiële gevolgen

0,4fte projectleider energietransitie WUP. 0,2 FTE communicatieadviseur.
Kosten voor het advies- en ondersteuningstraject

Kosten	De salariskosten van de projectleider energietransitie WUP, communicatieadviseur en onderzoeken zijn gedekt via de reeks ontvangen CDOKE-subsidie Rijk. De kosten voor het advies- en ondersteuningstraject bewoners pilotwijk bedragen €94.550.-. Dit bedrag wordt gefinancierd en onttrokken aan de reserve duurzaamheid.
Dekking binnen begroting?	Ja

Adviescommissies geraadpleegd (intern/extern)

Ja

Intern

Een communicatieadviseur heeft meegedacht over de communicatiestrategie gedurende het proces (en fysiek tijdens bewonersavonden).

Extern

Tijdens het onderzoek heeft Arcadis meerdere keren contact gehad met externe partijen zoals Alliander, Liander en het Duurzaam Bouwloket.
Het proces is begeleid door onafhankelijk adviesbureau Arcadis.

Communicatie

Ja.

Tijdens het proces naar het WUP is een communicatieadviseur (Nicole van der Schraaf) betrokken geweest. Communicatie wordt ingezet om de doelen van het WUP te helpen realiseren. Communicatiedoelen zijn: verhelderen, de weg wijzen, inspireren en verbinden.

- Heldere uitleggen waar het WUP over gaat en wat bewoners eraan hebben

Communicatie

- Logisch verwijzen naar informatie, betrouwbare bronnen en partners
- Inspireren en bewust maken van de noodzaak van de stap naar aardgasvrij
- Mensen samenbrengen zodat zorgen, wensen en vragen duidelijk worden.

Na de vaststelling van het WUP wordt dit via de gebruikelijke kanalen naar inwoners van de pilotwijk gecommuniceerd en wordt bekend gemaakt welke hulp geboden wordt, hoe bewoners hier gebruik van kunnen maken en wat ze wanneer kunnen verwachten.

Participatie

Ja

Bewoners zijn actief bij het proces rond het samenstellen van het WUP betrokken. Participatiedoel is het betrekken van bewoners om helder te krijgen waar mensen tegenaanlopen bij hun route naar aardgasvrij wonen en wat ze nodig hebben om stappen te zetten. De volgende participatieactiviteiten hebben in chronologische volgorde plaatsgevonden:

- 1 Koffiekargesprekken in de wijken → feb 2024
- 2 Enquête onder bewoners in de pilotwijken gehouden
- 3 Bewonersavond: betrekken en informeren bewoners → 27 feb 2024
- 4 Bewonersavond: presentatie WUP → 22 okt 2024

Na vaststellen WUP door de raad

Een tredesprong van opiniepeiling naar betrokkenheid: Op de trede van betrokkenheid hebben bewoners een grotere invloed op de lokale besluitvorming. De gemeente spant zich actief in om de bewoners te betrekken via (online) workshops, focusgroepen, adviescommissies of eventueel participatieve budgetten (ook wel burgerbegroting genoemd). Betrokkenheid gaat verder dan alleen opiniepeilingen – het zorgt voor een tweerichtingsverkeer in de communicatie en stimuleert interactie.

De gemeente draagt zorg, dat diegenen worden betrokken die ook daadwerkelijk zelf een keuze moeten maken voor een warmte-oplossing. De Gemeente ondersteund de bewoners met gratis advies (via DBL), subsidie van 50% op de kosten huis-aan-huis-advies en warmteverliesberekening. Verder worden er 4 referentiewoningen gesubsidieerd. Hierbij is belangrijk dat de groep bewoners pilotwijk weet hoe ze betrokken kunnen blijven/ zijn en van welke hulp zij, wanneer gebruik kunnen maken.

Juridische aspecten en beleidskader

Ja

In het Nationaal Klimaatakkoord is besloten dat Nederland per 2050 op hernieuwbare energie draait, en dat per 2030 de uitstoot van broeikasgassen ten opzichte van 1990 is gehalveerd. Dit betekent dat fossiele bronnen zoals aardgas ophouden te bestaan. In de toekomst worden woningen dus op een andere manier dan met aardgas verwarmd.

Gemeenten in Nederland hebben de opdracht vanuit het Rijk gekregen om Transitievisies Warmte (TVW) op te stellen. De TVW is in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Het vervolg op de TVW zijn wijkuitvoeringsplannen (WUP). De gemeente heeft een informerende rol in het WUP, maar faciliteert wel de hulp aan huis door derden.

Duurzaamheid en klimaataspecten

28% van alle energie die we in Nederland gebruiken, wordt in onze woningen verbruikt. Aardgas – waar nu het gros van de woningen mee wordt verwarmd – is een fossiele energiebron.

Het doel van het WUP is om te bepalen tot welke alternatieve verwarmingsbron wordt overgegaan, en welke rol de gemeente hierin neemt. Dit om zo toekomst- en handelingsperspectief te geven aan de bewoner.

Het proces na het WUP draagt in alle waarschijnlijkheid bijtot indirecte energiebesparing als gevolg van bewustwording. De uitvoering van het wijkuitvoeringsplan (en dus de overgang van woningen op een duurzame energievoorziening), levert CO2-besparing op.

Het college van burgemeester en wethouders van Oostzaan,

Gemeentesecretaris

D.J. van Huizen

Burgemeester

M.D. Polak

**Gemeente
Oostzaan**
Buiten gewoon

Onderwerp

Vaststellen Wijkuitvoeringsplan Twiske 1&2,
Roemereiland en Jol

RV-nummer: 25/01

Datum: 6-3-2025

De raad van de gemeente Oostzaan
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.: 26-11-2024

Besluit

- a) In te stemmen met het Wijkuitvoeringsplan Twiske 1&2, Roemereiland en Jol waarin wordt gesteld dat de individuele warmtepomp de beste optie is om de woningen in deze wijken te verwarmen;
- b) Tevens vast te stellen dat deze optie een bepaalde informerende (b.v. bewonersavonden) en faciliterende (b.v. organiseren huis-aan-huisadvies) rol, verantwoordelijkheid tegenover de burgers en ambtelijke capaciteit (projectmanager en communicatieadviseur) van de gemeente vergen;
- c) Een deel van de gelden (€94.550.-) uit de reserve duurzaamheid te gebruiken voor het advies- en ondersteuningstraject bewoners pilotwijk voor de periode van 2025 t/m 2029.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Raad van de gemeente Oostzaan, gehouden op

de griffier,

de voorzitter,

Z.A. de la Cruz

M.D. Polak